

Exportcontrole: Een net met te grote mazen

Hans Lammerant

[VREDESACTIE]

Exportcontrole: waarom

- **Mensenrechten:** Recht op leven vereist het reguleren en effectief controleren van potentieel levensbedreigende activiteiten.
- **IHR:** art. 1 Conv Genève verplicht staten deze conventies te eerbiedigen en te doen eerbiedigen
- Wapenbeheersing of arms control creëert **veiligheid**. Exportcontrole is daar een essentieel onderdeel van.

Brede controle nodig

- Uitgangspunt voor controle op wapenhandel en op dual use is militair eindgebruik.
- Controle dient om problematisch militair eindgebruik te kunnen stoppen → criteria GS 2008/944/GBVB + sanctiebeleid
- Controlelijsten + catch all of vangnetbepalingen

Dual Use verordening 2021/821

Artikel 4

1. Voor de uitvoer van producten voor tweeledig gebruik die niet op de lijst in bijlage I voorkomen, is een uitvoervergunning vereist indien de exporteur door de bevoegde autoriteit is meegedeeld dat de producten in kwestie geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn: ...
- a) voor militair eindgebruik, indien op het kopende land of het land van bestemming een wapenembargo rust, voor de toepassing van dit punt wordt onder „militair eindgebruik” het volgende verstaan:
 - i) de verwerking in militaire producten die voorkomen op de militaire lijst van de lidstaten;
 - ii) het gebruik van productie-, test- of onderzoeksapparatuur en onderdelen daarvan, voor de ontwikkeling, de productie of het onderhoud van militaire producten die op de militaire lijst van de lidstaten voorkomen, of
 - iii) het gebruik van onafgewerkte producten in een fabriek voor de fabricage van militaire producten die op de militaire lijst van de lidstaten voorkomen;

Artikel 9

1. Een lidstaat kan om redenen van openbare veiligheid, met inbegrip van de voorkoming van terreurdaden, of uit mensenrechtenoverwegingen een verbod instellen op of een vergunningsplicht opleggen voor de uitvoer van producten voor tweeledig gebruik die niet op de lijst van bijlage I voorkomen.

Dual Use verordening 2021/821

Artikel 4

1. Voor de uitvoer van producten voor tweeledig gebruik die niet op de lijst in bijlage I voorkomen, is een uitvoervergunning **verplicht** indien de exporteur **door de bevoegde autoriteit is meegedeeld** dat de producten in kwestie geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn...
2. Indien een **exporteur of handelaar** een meegedeelde product voor tweeledig gebruik die hij voornemens is uit te voeren in de categorie de lijst van bijlage I te exporteren, bekend zijn met een van de in 1.1 van dit artikel genoemde documenten, **diene hij de naam van de bevoegde autoriteit** (hierna te noemen als autoriteit) te kennen te maken of voor de betrokken uitvoer een vergoeding wordt vereist.
3. Een **klant van een meegedeelde vergoeding** voornemens te worden tweeledig gebruik die niet op de lijst van bijlage I voorkomen, een vergoedingplicht wordt opgelegd indien de exporteur een **gebodend verzoek** heeft van de producties geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn voor een of meer van de in 1.1 van dit artikel genoemde gebieden.
4. Een klant die op grond van 1.1, 2 of 3 een vergoedingplicht heeft, moet zijn uitvoerdocumenten en andere relevante informatie beschikbaar maken voorzichtig, in kennis en **verstrekt de nodige informatie en de Contactgegevens** **vanwege informatie over de beveiligingsvoorzorgingsplicht**, met name over de operationele procedures en maatregelen, evenals, in een verslag, in het dieldoel passend is gezien de aard van de transactie of de gevoeligheid van de betreffende informatie.

Case: Barco/ScioTeq schermen

UAV GCS: Reaper, Predator, Shadow, Gray Eagle, Watchkeeper

Case: Barco/ScioTeq schermen

- Hermes 450 en 900

Case: Barco/ScioTeq schermen

- Kobra I (Otokar – Turkije)

Case: Barco/ScioTeq schermen

- Pantsir

Aanbevelingen

Onze kritiek: de Vlaamse exportcontrole is niet breed genoeg en laat teveel gaten. Het is teveel een minimaal uitgevoerd vergunningsstelsel ipv een omvattend controlestelsel.

- Brede risico-monitoring nodig door de controledienst
- Maak toepassing van art. 4 §3 Dual Use-verordening om een bindend due diligence-kader in te voeren met de nodige sanctieringsinstrumenten
- Catch-all in Wapenhandeldecreet baseren op militair eindgebruik (cfr. Dual Use-verordening)
- Gebruik catch-all in art. 9 Dual Use-verordening in de uitvoering van de beleidslijnen

Een controlestelsel impliceert ook zorgen voor de nodige informatie-uitwisseling en samenwerking

- Pas samenwerkingsakkoord aan om informatie-uitwisseling te verbeteren
- Publieke transparantie is essentieel om zowel een brede risico-monitoring door alle betrokken diensten en om 'societal verification' mogelijk te maken